

Juban Neon-Spray

Taboo Especial 1
 Edited by Stephen Bissette
 SpiderBaby & Tundra, 1992

Stephen Bissetten ja John Totlebenin luoma Taboo-antologiasarja kuuluu modernin mustavalkoisen kauhusarjakuvan valoihin. Varsinaisia 120-sivuisia Taboo-kokoelmia on ilmestynyt viisi, kuudes on tulossa kesällä. Välipeleksi tekijät ovat toimittaneet erikoisjulkaisun, jonka nimen perässä oleva yksiköinen vihjaa jatkoa seuraavan.

Taboo Especial on varsinaista julkaisusarjaa tuhdimpi: sivuja on yli 150. Sisällöltään Especial on epätasaisempi ja linjattomampi. Sarjoja on valittu kevyemmällä kädellä ja kokonaisuus on häiritsevän hajanainen. Especial ei vaikuta "juhla-julkaisuksi", vaan ylijäämäsarjojen kaatopaikalta.

Vaikka kokonaisuus onkin latteaa, on mukana toki muutamia erinomaisia sarjakuvia. Albumin helmi on kuvittajana tunnetun Glenn L. Barrin tarina Cliff's Wild Life, jonka ympärille koko erikoisjulkaisu alettiin kasata. 23-sivuinen sanaton sarjakuva kertoo mihestä, joka kuolee omittuessaan terrori-iskussa. Hänen sielunsa jää katselemaan, miten ruumis

joutuu liikikuisen lapsijengin käsissä käytännön pilojen lähteeksi. Hiipertien ja makaaberien kokemusten jälkeen ruumis joutuu tiedemiehen käsiin ja hullu tohtori elvyttää sen. Jälleen elinvoimaa puhkua Cliff lähtee mieluvoimaisesti kostamaan ruumiinsa häpäisijöille Barrin karrikoiva ja karkea piirrosjälki tekee hupaisasta kauhutarinasta ilmoikkään ja persoonallisen herkkupalan, joka olisi kruunannut minkä tahansa virallisenkin Taboo-julkaisun.

Toinen albumin parhaista on yllättävän tuskallisen Jussi "Juba" Tuomolan käsialaa Juban Neon-Spray kertoo puberteettisesta tytöstä, jolle aikuiseksi tulemiseen liittyy vakavia ristiriitoja. Kyllästyttyään kadulla maleksivan pokkajoukon vihjailuihin ja suorasuksiin ehdotuksiin tyttö nylkee säärästään ihon pois saadakseen olla rauhassa. Tytön epävarmuus, ymmärtämättömät vanhemmat ja painajaiset luovat kokonaisuuden, jossa dramaattinen loppuratkaisu vaikuttaa realistisuudessaan kammottavalta. Juban grafiikka on persoonallista ja liioittelematonta. Se luottaa olivaltavasti kuvakulmien muutoksiin ja vahvaan viivaan. Mustaa ei käytetä lainkaan, vaan kuvia rytmittään viivavaroitustuksella. Jo-

ka tosin hetkittäin muuttuu rasittavan näköiseksi. Jokatapauksessa Neon-Spray on erinomainen työnäyte, joka toivottavasti poikii Juballe lisätöitä ulkomailta.

Taboo Especialin muista sarjakuvista parhaiten esiin nousevat Dick Foremanin kirjoittama ja Pete Williamsonin piirtämä Suburban Autopsies, joka parodioi vanhoja brittiläisiä kouluopikasarjakuvia taitavasti sekä Wendy Snow-Langin vampyyritarina Want, joka lainailoo Kathryn Bigelowin erinomaisen Near Dark -elokuvan motiiveja ja tunnelmia. Snow-Langin työ on toteutettu melko kauniisti valkoisella liidulla mustalle pohjalle.

Monein muiden persoonallisten pikkukustantamoiden tavoin myös Bissetten ja Totlebenin SpiderBaby on siirtynyt Mutanttinin ja Kilpikonnan miesten perustaman Tundra-hallintoon. Taboo-kokoelmia numerosta 4 eteenpäin voi tilata suoraan kustantamolta hintaan \$ 14.95 (+ \$ 4.00 postikuluihin) osoitteesta Tundra Publishing Ltd, 320 Riverside Drive, Northampton, MA 01060, USA.

Harto Hänninen

Hideshi Hino
Panorama of Hell
 Blast Books, 1989

Panorama of Hell onnistuu välittämään monien muiden japanilaisten sarjakuvien tyylilliset ristiriidat. Se on ilmaisultaan ehdottomasti asiaalleen omistautunut vereliälutkutus- ja shokeeraussarja. Jotkut "manga"-suhtautuvat epärealistiseen kopeästi esimerkiksi brutaalin väkivallan seurauksiin vaikka pyrkivät muuten realistisuuteen.

Hideshi Hino pokkan on niin kertakaikkisen yli vedettyä splatterointia, että jo muutamien sivujen jälkeen kristalloituu jokinlainen erillinen, synkeän hupaisa ilmapiiri, jossa tapahtuu kaikenlaisia uussetumaista.

Tarina lähtee liikkeelle pernersestä "toisi taitelijaa maailma omalla verellään" -ajatukselta. Tässä tapauksessa tietyt kirjaimellisesti. Ensin esitellään muutamia taitelijan "verevimpiä" töitä sekä hänen "onnellinen" ydinperheensä pimahtaneesta vaimosta kiaroutuneisiin nukkelapukkeisiin. Hiljalleen juttu pyörittelee sekä juoneltaan että symboliikaltaan yhä laajempiin yhteyksiin.

Kesken tarinan lukija tajuaa Hino teoksen symboliset viitykset, jotka liittyvät Japanin sodanjälkeiseen historiaan. Yleismaailmallisiksi laajenevia väkivallan ja sodan te-

moja käsitellään sekä henkisesti että fyysisesti. Teoksen loppupuolella Hino näyttääkin välähdyksenomaisesti lehtiäikkaitä erilaisista joukkotuhousta ja vuosikymmenen takaisesta Falklandin sodasta.

Sarja julkaistiin Japanissa alkujaan 1982. Siinä ovat mukana Japanin työt perinnöt. Päähenkilö muistaa leikkineensä lapsena mm. atomipommitteikkajä hiikkalaaikolaaan. Teoksesta voi saada vaikutelman siitä, miten taitelijan herkkyydellä (tai turtuneisuudella?) varustettu ihminen saattaa reagoida nykymaailman toivottomalta vaikuttavaan meninkiin.

Symboliikka on kiistämättömän sitmiinpistävää, mutta teos runnaa tarinansa lukijan mieleen sellaisia voimalla ja nihilistisellä moraalilla ylenantamisella, että haittessaan voi helposti sivuuttaa jutun metatiteelliset piirteet ja antautua maailmanlopun visiolle ja meheville pienillä yksityiskohdilla.

Panorama of Hell on kohtalaisen korkeatasoista sarjakuvataidetta. Kauhusarjoista se on totaalisimolla, mitä saatavilla on. Japanilaisten sarjakuvien toivoisi hiljalleen löytyvän suomalaisiakin kustantajia, mutta niiden suhteellisen vähätekstiseen ja kuvalliseen vaikuttavaan ilmaisuun kannattaa tutustua englanninkielisinkin käännöksinä

Esa Toivonen

Carlos Kastro

Skulan - Starway - Kastro
Night of the Living Dead 1
 FantaCo, 1991

George A. Romeron vuonna 1968 ohjaama elokuva Night of the Living Dead ravisteli modernin kauhun rajoja ja lanseerasi zombit kauhun aiheuttajiksi klassisten vampyyrien ja ihmissusien rinnalle. Elokuva sai läjäpin virallisia ja epävirallisia jatko-osia eri puolilla maailmaa. Nyt, yli kahden kymmenen vuoden kuluttua, Romeron ja John Russon käsikirjoittamasta leffasta tehdään sarjakuvaversiota.

Tom Skulanin ja Eric Starwayn sovittama ja Carlos Kastron piirtämä sarjakuva alkoi ilmestyä viime vuoden marrakuussa. Neliosaiseksi tarkoitettu minisarja on mustavalkoinen ja henkilöohmoja myöten uskollinen Romeron elokuvalle. Ajan hengen mukaisesti Kastro ei tee viivapiirroksia, vaan suorittaa urakkansa maalaten.

Ensimmäisen osan perusteella sovitusta voi sanoa erittäin onnistuneeksi, vaikka Kastro näyttääkin välillä liikkuvan lahjojen ääriajoilla. Henkilöohmot heittelevät huolellisesti maalattua lähes tunnistamattoman ylimalkaiseen; tämä ei kuitenkaan tee sarjakuvasta sietämätöntä, sillä sivukonaisuusrytmi on erinomaisen taitava. Mustavalkoinen esilystapa on loistavasti oivallettu, sen ansiosta sarjakuva on kiehtovan tuoreen näköinen.

Ennen ykkösosaa lukijoiden mielenkiintoa heräteltiin 16-sivuisella lehdykällä, jonka nimi oli Night of the Living Dead: Prelude. Siinä esitellään elokuvaa edeltäneitä tapahtumia, joihin valmiissa ilmässä vain hätäisesti viitataan. Ohut lehti on monta pykälää sarjan ykkösosaa parempi: rytmi ei ole yhtä torhakka, mutta Kastron grafiikka paljon huolellisempaa ja hiotumpaa. Ilmeisesti hän on käyttänyt kaiken energiansa johdantoon, jonka jälkeen varsinaisen sarjakuvan toteuttamisessa on tullut hoppu. Toivottavasti loput kolme osaa ovat ulkoasultaan lähempänä johdantoa.

Vaikka Night of the Living Dead ei missään nimessä ole parasta uutta kauhusarjakuvaa, on se kiinnostava kuriositeetti, jota vichättävä ja erinomaisen lukukelpoinen. Suurin osa kauhuelokuvien poikimista lehdistä on nimittäin sellaista moskaa, että pelkkä "laiteellinen taso" saa lukijan vatsan kääntymään ylösalaisin. Innovation Publishing on julkaissut rumat ja kömpelöt sovitukset Nightmare on Elm Streetistä sekä sarjan viimeisimmästä pohjanoteeruksesta Freddy'd Dead: The Final Nightmare. Paremmiin kustantajiin on onnistunut Psykon sarjakuvatoiminnassa, joka noudattelee kuvakulmia myöten Hitchcockin elokuvaa. Northstar Publishing on juuri aloittamassa Texas Chainsaw Massacren virallista sarjakuvaversiota; toivottavasti siitä ei tule yhtä säälittävä kuin saman kustantamon Leatherface-lehdestä, joka on huonompi kuin huonoinkin suomalainen omakustanne.

Harto Hänninen

Art Spiegelman
Maus II - a survivor's tale
And here my troubles began
 Panteon Books 1991

Jos ensimmäisen Maus-kirjan lukijat luulivat, ettei Spiegelman pystyisi jatkamaan kertomustaan samalla tasolla, ei heidän tarvitse pelätä onää. Richieuille ja Nadjalle omistettu tarina lähtee liikkeelle Vermontista, missä Art ja Francoise ovat viettämässä kesälomaa; taitelija miettii paraikaa, miksi eläimeksi piirtäisi vaimonsa ja luonnoistelees metsässä lehtiönsä. Francoise on ehdottomasti hiiren kannalla, mutta Art huudattaa: "Sinähän olet ranskalainen!" ja aikaa sitten miettii mitä isä sanoisi kuullessaan, että hän mennyt naimisiin sammakon kanssa. Samassa he saavat viestin, että Viadek, Artin isä on saanut sydänkohtauksen. Se kuitenkin osottautuu vain isän hätähuudoksi, sillä Mala on jättänyt hänet ja hän kaipaa seuraa.

Art palaa isänsä luo ja jatkaa haastattelua ja sarjakuvansa tekoa. Isän kertomus keskittyy lähinnä keinoihin, joiden avulla hän selvisi leirillä, sekä siihen, miten

hän piti yhteyttä Anja-vaimoonsa. Isän rehellisyys on häikäydyttävää; hän ei osoittaudu malliesimerkiksi juutalaisten kekinäisestä solidaarisuudesta, vaan kertoo suoraan keinotulusta ja pyrkyytydestä ja kaikkien halusta vain selvitä hengissä päivä kerrallaan. Eikä säästäväinen isä käyttäydy juuri sen paremmin Artin silmissä nykyään. Isän tarinan viimeisessä osassa sota on ohi ja hän on selvinnyt Mauschwitzistä hongissa. Hän löytää jälleen Anjan: "Enempää minun ei tarvitse kertoa sinulle. Olimme kumpikin niin onnellisia ja olimme sen jälkeen aina niin, niin onnellisia."

Isän tarina kietoutuu yhteen Artin oman selviytymistarinan kanssa ja eläinhahmoiksi muunnetut henkilöt lisäävät kerroksellisuutta nerokkaasti ja tekevät huumorista välillä hirtehistä. Toisen luvun alussa taitelija istuu hiiriruumekasan päällä työpöytänsä äärellä hiirinaamio kasvoilla ja miettii ensimmäisen albumin tuomaa kuuluisuutta ja kritiikkiä, kunnes muuttuu itkeväksi lapseksi ja lähtee tapamaan analyttikkooan, jonka "talo on täynnä kulkukoiria ja -kissoja. Voinko mainita tämän, vai meneekö metaforarakenneimani jo täysin ooskelleen?"

Spiegelman on löytänyt täsmälleen oikean sävyn ja esitystavan tarinalleen. Isän ääni tuntuu lukijasta intimitä ja peittelemättömältä ja hahmot ovat hienokasvoistaan huolimatta ilmeikkaita ja todellisia. Ne heijastavat koko olemuksellaan tekijän mielenliikkeitä.

Yhdysvalloissa Maus II on ollut arvostelumenestys ja Spiegelmanin työhön oli mahdollisuus päästä tutustumaan lähemmin New Yorkin Nykytaiteen museossa. Kahteen piehekköön huoneeseen oli levitetty originaalinäytteitä (myös Short Order Comix n:o 1:ssä julkaistu Prisoner from the Hell Planet: A Case History sekä Raw:ssa oleita Maus-katkelmia, jotka poikkeavat kirjasta), sekä luonnoksia ja taustamateriaalia, aitoja perhettä koskevia saksalaisdokumentteja ja ääninauhoja isän haastatteluista.

Sari Luhtanen

